

Selskabet modtog:

Acta societatis scientiarum fennicæ. Tomi 2di fasc. 1. Helsingforsis. 1843.

H. I. Link, Jahresbericht über die Arbeiten für physiologische Botanik  
im Jahre 1841. Berlin 1843. Svo.

- Ausgewählte anatomische botanische Abhandlungen. 2, 3 u. 4  
Heft. Fol. Berlin.

---

## Mödet den 16<sup>de</sup> Februar.

---

**D**et behagede *H. M. Kongen* allernaadigst at være tilstede og tage For-  
sædet i dette Møde.

Professor *Madvig* forelæste en af Orientalisten Cand. *N. L. Westergaard*  
til Hans Majestæt Kongen indsendt og af Allerhöistsamme Selskabet  
allernaadigst tilstillet Udsigt over de videnskabelige Resultater af Hr.  
*Westergaards* Reise i Persien, dateret Teheran d. 2den Novbr. 1843.

Hr. *Westergaard*, om hvis Ophold og Forskninger i Indien findes en  
Meddelelse i Oversigten over Selskabets Forhandlinger i Aaret 1843 S.  
28 ff., ankom fra Indien til *Bushire* (Abuscher) ved den persiske Bugt  
den første Marts 1843. Hovedformalet for hans Reise til og i Persien  
var Undersøgelsen af den litterære Tilstand og muligen bevarede Old-  
skrifter hos Iddyrkerne, *Gäbrerne*, i det østlige Persien; et andet For-  
maal var Efterforskningen og Undersøgelsen af archæologiske Mindes-  
mærker fra den *achæmeniske* (gammelpersiske) og *sassaniske* eller *sas-  
sanidiske* Tid (det nyersiske Rige, som i det tredie Aarhundrede efter  
Christus aflöste Parthenes Herredømme). Begge disse Formaal fastholdt  
ham i det sydöstlige Persien, hvor han gik ud fra og vendte tilbage til  
*Shiráz* til Slutningen af Junimaaned.

*Gäbrer*, disse Efterkommere af de gamle Perser, findes nu kun  
i *Yäzd* og de nærliggende Landsbyer og i *Kirman*, og begge Steder er  
deres Antal kun ringe, i *Yäzd* 1000 Familier, i *Kirman*, formedelst Aga  
Mohammed Khans voldsomme Forfølgelse, ikkun 100. De fleste ere  
Agerdykere, faa drive Handel, og disse besøge undertiden de større Stæ-  
der, dog uden at nedsætte sig der. Blottede for deres i Indien levende

Troesbrödres Energie og Driftighed, leve de i stor Uvidenhed baade i andre Henseender og i hvad der angaaer deres Religion. To for Lærdom anseete *Dasturer* eller Ypperstepræster, Kai Khusru og Shower, vare døde, og hos deres Sønner, de nuværende Dasturer, fandt W. intet videre Spør af Lærdom end Kjendskab til de liturgiske Formularer og Bønner, af hvilke de havde lært Zendordene udenad uden at kjende Betydningen. Med stor Forekommenhed viste de W. deres Mærkværdigheder, deres Ildtempler og Begravelsessteder og deres Böger; men Antallet af disse sidste udgjorde i det Høieste 30 af de almindeligste. Dog lykkedes det W. her at forskaffe sig nogle mindre almindelige Pehlvi. (Pehlevi) Böger, og han antager, at man nu, naar han faaer bragt hjem, hvad han har erhvervet, i Kjöbenhavn vil have Copier af Alt, hvad den store Forsamling af Dasturer eller Ypperstepræster under de første Sassanider redigerede i Zend og oversatte paa Pehlevi. Saavel om denne Redaction som om Zendsprogets geographiske og chronologiske Stilling i Forhold til det i Kileskriften fremtrædende oldpersiske Sprog, som det under Achæmenerne levede i Vestpersien, i Forening med hvilket Zendsproget danner den old-iranske Stamme, har Hr. W. allerede nu seet sig istand til at opstille saare interessante Synsmaader, men hvis Meddelelse synes at burde forbeholdes ham selv, ligesaavel som Udviklingen af hans Betragtning af den iranske Sprogstammes sideordnede Stilling til den indiske og dens fra de med Sanskrit nærmest sammenhængende Sprog adskilte Slægtskab og Forgøring ind i Europa.

Saavel de achæmeniske Mindesmærker ved Pasargadæ som de laugt vigtigere Levninger af Persepolis har W. undersøgt og, foruden at bekræfte Niebuhrs høist omhyggelige Copier af de persepolitanske Indskrifter, har han fundet og ved Hjælp af et Telescop paa det Nøieste afskrevet nogle andre hidtil aldeles ubekjendte Indskrifter paa Køngegravene i de ligeoverfor Persepolis liggende Bjerge, der baade i lingvistisk Henseende ere høist vigtige og af betydelig historisk Interesse. De angaa Darius Hystaspis og give hans Genealogie aldeles overensstemmende med Herodot og en Folkefortegnelse, der er vidtløftigere end den, som findes i en af Niebuhr copieret Indskrift. De ere (ligesom den niebuhrske) affattede i tre Sprog, det oldpersiske, hvis Skriftecharacter Prof. Lassen i Bonn, først, støttende sig paa Rasks Opdagelser, har dechiffreret, et andet, i hvis af Bogstavskrift og Stavelseskrift forunderlig blandede

Skriftsystems Dechiffreering W. har gjort ikke ringe Fremskridt og som han er tilbøielig til at antage for det mediske Sprog, og et tredie, hidtil ikke dechiffreeret.

Sculpturmonumenter fra Sassanidernes Tid har W. undersøgt ved Shahpur, Firuzabad, Darabjård og Persepolis; Indskrifter findes kun paa det sidste Sted, alle i Peblevi; ogsaa disse har W. copieret. Alle de af ham copierede Indskrifter har han sendt til Prof. Lassen.

Efterat have sluttet sine Undersøgelser i disse Egne, drog W. mod Nord og naaede den 26de Juli Isfahan, med det Forsæt at benytte den gode Aarstid til at gaae mod Vest over de bakhtyariske Bjerge for at besøge de her liggende Ruiner af Biblens Sushan og det persiske Susa. Den russiske Gesandt i Teheran, til hvem W. ved Hans Majestæt Kongens Forsorg var anbefalet ligesom til den engelske Gesandt samstedts, havde sendt ham til Isfahan flere Anbefalings skrivelser til de bakhtyariske Høvdinger, der leirede paa Veien igjennem Bjergene. Men samme Dag, han betraadte Isfahan, frembrød en heftig Feber, som han havde paadraget sig ved at afcopiere Indskrifter i den meest brændende Solhede og ved idelig at maatte nyde slet, saltagtigt Vand, og som snart gik over til en Inflammation i Leveren og Underlivet, der i nogen Tid gav ringe Haab om hans Liv. Velvillig Pleie, men ringe Lægehjelp fandt han først hos den catholsk-armeniske Biskop, siden hos den armeniske Erkebiskop, og benyttede, da det heftigste Anfald var forbi, Tiden til at studere Armenisk. Reisen over de bakhtyariske Bjerge maatte nu opgives, da baade den gode Aarstid var forbi og han var for svag til at udholde Besværlighederne. Endnu syg brød han op fra Isfahan og naaede den 9de October Teheran, hvor han ikke fandt nogen europæisk Læge, men mødte en forekommende Velvillie hos de Gesandter, til hvilke han var anbefalet. Den 4de Novbr. agtede han at reise fra Teheran til Tábris, som han haabede at naae den 20de November. Derfra vilde han gaae til Tiflis og igjennem Rusland til Petersborg og paa Veien baade gjøre sig nogenlunde bekjendt med det georgiske Sprog og de caucasiske Dialecter og opholde sig nogen Tid i Kasan som Hovedsædet for Studiet af mange østasiatiske Tungemaal.

Senere Efterretninger fra Hr. W. haves fra Tiflis, ifølge hvilke han maa opgive Opholdet i Kasan. Hans Majestæt Kongen har saavel til Omkostningerne ved den sidste Deel af Reisen som til Anskaffelse af

adskillige vigtige orientalske Sprogværker atter skænket Hr. W. en Understøttelse af 500 Rbd., hvorom han havde ansøgt, og desforuden er der af Communitetet, med kongelig Tilladelse, tilstaaet ham et nyt Bidrag af 300 Rbd.

Professor *Jürgensen* meddelte et Bidrag til en anskueligere Fremstilling af Mechanikens Lære om et Legemes Hovedaxer. Denne udgjör et af de Capitler i den analytiske Mechanik, hvor der ikke synes at være Andet tilbage, end at gjøre Fremstillingen saa simpel og klar, som muligt. Fölgende Uddrag af et utrykt Compendium over Mechaniken er et Forsög herpaa.

Naar Værdierne af de 6 bestemte Integraler

$$\int x^2 dm = A, \quad \int y^2 dm = B, \quad \int z^2 dm = C, \\ \int yz dm = D, \quad \int xz dm = E, \quad \int xy dm = F,$$

for et givet fast Legeme ere bekjendte, findes Træghedsmomentet  $S$  med Hensyn til en Axe, der gaaer igjennem Coordinaternes Begyndelsespunkt og danner Vinklerne  $\alpha, \beta, \gamma$  med Coordinataxerne, ved Ligningen

$$S = A \sin^2 \alpha + B \sin^2 \beta + C \sin^2 \gamma \\ - 2 D \cos \beta \cos \gamma - 2 E \cos \alpha \cos \gamma - 2 F \cos \alpha \cos \beta.$$

Vil man finde, hvilke Værdier af  $\alpha, \beta, \gamma$  der kunne gjøre  $S$  til et Maximum eller Minimum, saa maa man forbinde denne Ligning med Ligningen

$$\cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + \cos^2 \gamma = 1,$$

differentiere med Hensyn til  $\alpha$  og  $\beta$  og sætte  $\left(\frac{dS}{d\alpha}\right) = 0$  og  $\left(\frac{dS}{d\beta}\right) = 0$ .

Denne Regning vilde blive noget vidtløftig; men det vil være tilstrækkeligt at undersøge Betingelserne for, at Træghedsmomentet med Hensyn til een af de givne Coordinataxer selv kan være et Maximum eller Minimum. Sætter man derfor Træghedsmomentet med Hensyn til f. Ex.  $z$ -Axen =  $T$ , saa har man

$$T = \int (x^2 + y^2) dm = A + B,$$

og for en Axe, der gjør en uendelig lille Vinkel  $d\gamma$  med denne, findes det ved i ovenstaaende Udtryk for  $S$  at forandre  $\alpha$  til  $90^\circ + d\alpha$ ,  $\beta$  til  $90^\circ + d\beta$  og  $\gamma$  til  $d\gamma$ , samt bortkaste  $d\alpha^2$ ,  $d\beta^2$ ,  $d\gamma^2$  og  $d\alpha d\beta$ ; man finder saaledes